

Januari 2017

Wie loopt daar?

Door Marianne de Jong

De tuinman herkenbaar aan het dragen van een spade op zijn rug, draait zich in een afwendend gebaar op zijn voeten. Dit fresco spreekt over het moment van herkenning. Direct hieraan vooraf gaat dat hij de vrouw bij haar naam noemt: 'Maria!' Waarop zij hem herkent. Dit herkenningsmoment is subliem vereeuwigd en bestaat uit een aaneenschakeling van subtiliteiten. De ingetogen serene sfeer is in overeenstemming met het onderwerp en de weergave ervan. De titel even sober als veelzeggend: *Noli me tangere* (*Raak Mij niet aan*). Geschilderd in de vroege renaissance door de Italiaanse schilder monnik Fra Angelico. Door de eeuwen heen heeft dit onderwerp veel navolging gevonden.

In het schilderij *Waiting* uit 1926 van Carlo Carrà houden de op de uitkijk staande vrouw en haar hond trouw de wacht. Op wie en wat verwachten zij, is het goed nieuws waarop zij hopen? Het schilderij straalt ontegenzeggelijk een melancholische stemming uit wat het ergste doet vermoeden, maar laat bij dit alles toch ruimte voor hoop die erin besloten ligt. De geïsoleerde vormen en gedempte tinten geven het een tijdloos karakter. De twee bijna identieke composities in *Waiting* en *Noli me tangere*, ontsluiten zich vanuit een beschuttende deuropening waarop het gebeuren zich verder ontrolt. Zij staan daar in de wetenschap dat wachten niet eindeloos duurt. Trouw wordt beloond.

In het schilderij *The Gardener*, draait het eveneens om herkenning, erkenning en het gekend worden. Een repeterend terugkerend patroon door de tijden heen. Nieuwsgierig kijkt de vrouw op van haar boek dat ze laat rusten in haar hand en lijkt zich af te vragen: 'Wie loopt daar?' Herkent zij hem of is het een vreemde die zij hier niet had verwacht? Op de meest onverwachte momenten kan er een wending komen en het onverwachte waar maken. Belangrijk is om dat moment te herkennen. De uiteinden van de stokken die tegen de muur rusten doet vermoeden dat het om tuingereedschappen gaat, en kan verwijzen naar de tuinman zoals in het schilderij van Fra Angelico. Een hedendaagse variant op een aloud thema.

Wie, wat, waar:

- *Fra Angelico, Noli me tangere (Raak Mij niet aan), 1440-1442, Basilica di San Marco, Florence, Italië.*
- *Carlo Carrà, Waiting (Wachten), 1926.*
- *Marianne de Jong, The Gardener (De Tuinman), 2017, 100 x 100 cm, tempera en olieverf op doek.*